

Tlačová správa – Výsledky výskumu o stave podnikateľskej etiky na Slovensku

Dňa 3. júna 2021 sa na Fakulte managementu Univerzity Komenského v Bratislave uskutočnila medzinárodná konferencia „Rozvoj podnikateľskej etiky v slovenskom podnikateľskom prostredí“, ktorá bola venovaná výsledkom projektu s rovnomeným názvom, ktorý sa realizoval na tejto fakulte v rokoch 2017 – 2021. Výskumný tím predstavil hlavné závery výskumu a sformuloval výzvy smerujúce k zvýšeniu etickej kultúry v podnikaní pre podnikateľské subjekty, akademickú a štátnu sféru a pre profesijné, zamestnávateľské a podnikateľské asociácie a zväzy.

Hlavnou črtou podnikateľského prostredia z aspektu stavu etiky v podnikaní na Slovensku je nedôvera

Dokazuje to poradie najčastejšie sa vyskytujúcich porušení etiky: z 26 skúmaných neetických praktík, ktoré sa reálne vyskytujú v podnikateľskom prostredí, je na 1. prvom mieste *neplatičstvo*, s ktorým má skúsenosti 72 % respondentov a na 3. mieste *nedržiavanie zmlúv* s výskytom u 65 % respondentov. Obe neetické praktiky sú založené na porušovaní etických princípov čestnosti a zodpovednosti. S nimi sú späté aj neetické praktiky, ktoré sa umiestnili na 2. mieste – *zneužívanie postavenia veľkých podnikov voči malým*, ktoré uviedlo 69 % respondentov a *zneužívanie silného postavenia na trhu, kartelové dohody* na 4. mieste (52 %). Tieto praktiky majú diskriminačný charakter.

Faktory, ktoré pozitívne vplyvajú na aplikovanie etiky do organizačnej kultúry

Zistilo sa, že na aplikáciu etických mechanizmov do organizačnej kultúry v našom podnikateľskom prostredí pozitívne vplyvajú nasledujúce faktory: **veľkosť organizácie, ekonomická prosperita organizácie a členstvo organizácie v profesijnom, zamestnávateľskom alebo podnikateľskom združení.**

Veľkosť podniku. Výsledky ukazujú, že čím je väčšia organizácia, tým je vyššia pravdepodobnosť, že podnik bude mať zavedené jednotlivé etické mechanizmy. Napríklad, *etickej kódex* ma zavedených 66,67 % veľkých podnikov, 37,41 % stredných podnikov, 22,52 % malých podnikov a 18,55 % mikropodnikov. Veľkosť podniku vplyva aj na to, do akej miery sú jednotlivé organizácie zasiahnuté neetickými praktikami – veľké podniky sú vystavené menšiemu počtu neetických praktík ako stredné a malé podniky a mikropodniky.

Ekonomická prosperita podniku. Výsledky dokazujú, že ekonomicky prosperujúce organizácie, za také sa vo výskumu považovali tie, ktoré dosahovali zisk v posledných troch po sebe idúcich rokoch, majú pozitívny vplyv na zavádzanie etiky do organizačnej kultúry. Prosperita organizácie pozitívne vplyva na počet zavedených hlavných etických mechanizmov v organizácii. Zároveň sa ukázalo, že prosperujúce podniky sa menej stretávajú s neetickými praktikami, než neprosperujúce.

Členstvo v profesijnej, zamestnávateľskej alebo podnikateľskej asociácii alebo združení. Výskum jednoznačne potvrdil, že členstvo v takýchto organizáciách podporuje rozvoj etiky v organizácii – všetky skúmané zavedené etické prvky dosiahli väčšiu mieru aplikovania v organizáciách, ktoré sú členmi nejakého združenia, v porovnaní s tými, ktoré nie sú ich členmi. Z hľadiska výskytu neetických

praktík, organizácie s členstvom sú vystavené v menšej menej neetickej konaní iných podnikateľských subjektov než organizácie bez členstva.

Veľkosť organizácie je faktor, ktorý podporuje jej účasť v uvedených asociáciách alebo združeniach. Výsledky ukazujú, že čím väčšia organizácia, tým je vyššia pravdepodobnosť, že bude členom nejakého profesijného, zamestnávateľského alebo podnikateľského združenia.

Tabuľka 1: Podiel podnikov podľa členstva v profesijnom, zamestnávateľskom alebo podnikateľskom združení (v % z veľkostnej kategórie)

Je Vaša organizácia členom nejakého podnikateľského zväzu, združenia, resp. asociácie podnikov?						
Odpoveď	Veľkosť podniku					
	1-Mikro	2-Malý	3-Stredný	Spolu MSP	VP	Celkový priemer
Áno	23,48%	36,32%	41,16%	33,46%	63,37%	39,07%

Nízka účasť mikro, malých a stredných podnikov v profesijných či podnikateľských združeniach

Zistenie o neochote k networkingu zo strany slovenských podnikateľských subjektov vyplynulo z kvalitatívneho výskumu s predstaviteľmi významných slovenských profesijných, zamestnávateľských a podnikateľských asociácií a združení a bolo potvrdené empirickým výskumom na vzorke 1295 respondentov. Keďže na Slovensku nie je členstvo v obchodnej (resp. priemyselnej či poľnohospodárskej komore) povinné, ako je tomu napríklad v Rakúsku, existujú tisíce podnikov, ktorých záujmy nie sú v spoločnosti dostatočne deklarované a presadzované, to na jednej strane, a na druhej strane, tieto podniky sa nie sú zaviazané dodržiavať etické princípy správania platné pre členov takýchto zoskupení.

Antagonistické vnímanie pôsobenia štátu v tvorbe podnikateľského prostredia predovšetkým zo strany mikropodnikov a malých podnikov.

Za animóznym a antagonistickým sa dá pokladať vzťah predovšetkým malých podnikov a mikropodnikov k štátnym inštitúciám. Za jadro problému sa považuje nekvalitná a neodborná legislatíva, ktorá reguluje podnikateľské aktivity, a s tým súvisiacia častá zmena pravidiel a celého podnikateľského rámca. Osobitne vážnym problémom, ktorý spôsobuje podnikateľom problém pri dominancii neetickej praxe *neplatičstva* a *nedodržiavania zmlúv*, je všeobecne známa nízka vymáhateľnosť práva. Malé a stredné podniky a mikropodniky hovoria o ich diskriminácii zo strany štátu a zároveň o tom, že štát toleruje ich diskrimináciu zo strany veľkých podnikov.

Komplexné výsledky výskumu sú zdokumentované v elektornickej vedeckej monografii *Rozvoj podnikateľskej etiky v slovenskom podnikateľskom prostredí* (2021) dostupnej na http://stella.uniba.sk/texty/FM_ARako_rozvoj_podnikatelskej_etiky.pdf

Akým spôsobom možno aplikovať etiku do organizačnej kultúry sa vysvetľuje v odbornej príručke *Integrovaný model dlhodobého rozvoja podnikateľskej etiky v slovenskom podnikateľskom prostredí* (2021) dostupná na http://stella.uniba.sk/texty/FM_AR_IntModelDR_podnikatelsk_etika.pdf

Ďalšie výsledky výskumu sú dostupné na <https://www.fm.uniba.sk/veda-a-vyskum/vedecke-projekty-granty-a-spolupraca/narodne-projekty/apvv-16-0091/>

Kontaktná osoba: prof. PhDr. Anna Remišová, CSc., Fakulta managementu UK v Bratislave, Odbojárov 10, 820 05 Bratislava, anna.remisova@fm.uniba.sk